

NORTH NORFOLK, EEN ONTDEKKING,
VOOR WIE KAN DROOGVALLEN

Vertek van onze ankerplek in Blakeney.

Platbodem in een bedje van zeekraal

Mist, sterke stromingen en voortdurend veranderende zandbanken: geen aantrekkelijk vooruitzicht voor een zeiler. The Wash en de aangrenzende kust van Noord-Norfolk in Engeland zijn er berucht om. Toch willen Ciska van der Meer en Gert Jan Vroege er met hun schokker *De Zwarte Buffel* gaan kijken. Ze denken dat het gebied grote overeenkomsten heeft met de Waddenzee. Het moet dus ideaal zijn voor een platbodem.

FOTO'S CISKA VAN DER MEER – TEKST GERT JAN VROEGE

Het is juli en de zomer van 2004 wil maar geen zomer worden. Maar na een week wachten wordt eindelijk drie dagen met zuidoost drie beaufort beloofd. Iedereen in de Marine Jachthaven in Den Helder slaapt nog als de tweekoppige bemanning van *De Zwarte Buffel* zich op maakt voor de 140 mijl lange tocht over zee. Een tocht zonder een veilige haven ertussenin. We blijven het spannend vinden met onze schokker van nog geen 11 meter lang. Maar zoals voorspeld is het mooi rustig weer.

De Zwarte Buffel klieft door helderblauw water en wordt 's nachts begeleid door volle maan. Met het opkomen van de zon naderen we de kust van Norfolk. De wind trekt aan en voert vanuit de heuvels bij Cromer de vette lucht van een kolenhaard mee. Ons schip stuift over het water. Dat komt goed uit, want we moeten opschieten. De eb is begonnen en alle zeegaten aan deze kust vallen bij laagwater droog. Te laat aankomen is geen optie: er zijn geen uitwijkmogelijkheden in

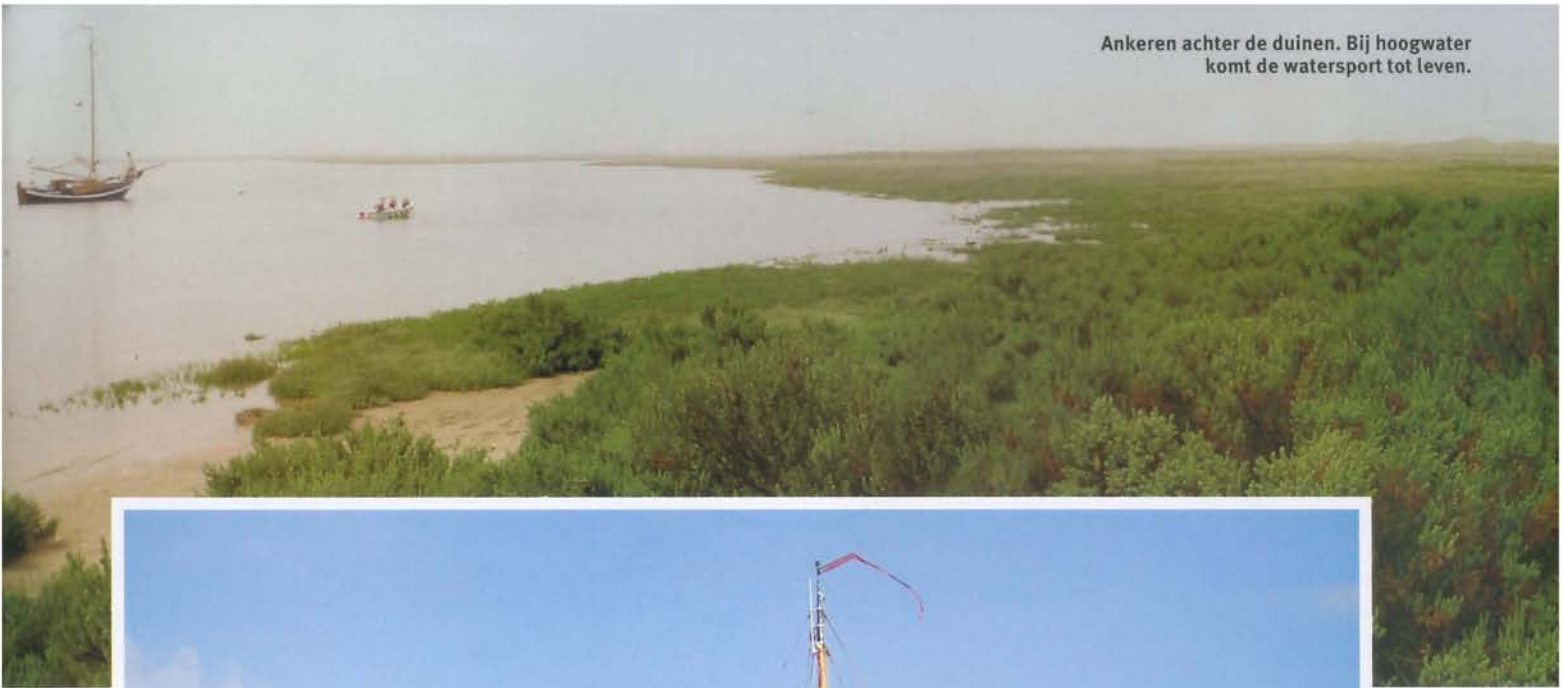
de omgeving. De eerste niet-droogvallende haven, Yarmouth, ligt maar liefst 40 mijl naar het zuiden en Grimsby bij Hull ligt 80 mijl naar het noorden. Het illustreert hoe geïsoleerd het Noorden van Norfolk is. Slechts enkele uren rond de vloed kan er in en uit de zeegaten gevaren worden. Timing is een hele kunst. Het doel is om vanuit Nederland precies met hoogwater voor een van de zeegaten aan te komen, zodat we niet liggend voor de kust op water hoeven te wachten.

Engelse bodem De hoge noordoostkust van Norfolk tekent zich inmiddels duidelijker af. We zien hoe steile rode rotsen verderop overgaan in goudgele duinen. De bodem van de zee loopt op. *Blakeney Overfalls* lees ik op de kaart. Bij een frisse wind uit het noorden is het een verraderlijke lagerwal. Door de matige zuidoostenwind die wij hebben is het water bijna vlak. Bestemming is Blakeney, het meest oostelijke haventje van dit gebied. Met enkele kleine boeien is het smalle zee-

gat aangegeven. Dwars voor de ingang zien we een zandbank onder ons door schieten.

De oude deining uit het noorden loopt op tegen deze ondiepte, de golven worden hoger. We vrezen hardhandig kennis te maken met de Engelse bodem. Het valt mee, maar eens te meer wordt het duidelijk dat je hier beter niet kan zijn bij harde noordenwind. Eenmaal binnen het zeegat is het water rustig en rijzen links en rechts steile geulwanden op. Een grote kolonie grijze zeehonden ligt slapend in de felle ochtendzon. Loom kijken ze op naar de vreemde indringer, die afgeleid door het schouwspel op de kant ondertussen keihard vastloopt. Met het snel vallende water is er direct geen beweging in het schip meer te krijgen. Tijd dus om het goede voorbeeld van de zeehonden te volgen. De overtocht vergt zijn tol.

Net de Slufter We worden wakker van een siddering van het schip door een felle ruk aan de ankerketting: het water komt weer op. Terwijl ik

meer ketting steek, kijk ik rond. Het uitzicht is prachtig. Vlak bij duinen met het zeegat waardoor we zijn binnengevaren. Daarachter een uitgestrekt landschap van schorren, prieden en slenken met het paarse lamsoor in bloei. En in de verte groene, glooiende heuvels. Het is net alsof we het kwelderlandschap van de Slufter zijn binnengevaren maar dan met een heuvellandschap met bossen, weilanden, kleine dorpjes en landhuizen. De vloed komt al stevig door. Een armada van zeiljollen, speedboten, surfers en motorsloepen komt ons tegemoet. Volgeladen robben- tochtboten gaan op zoek naar zeehonden, die op een enkele na, allemaal snel het water in zijn gedoken.

Wij vervolgen onze tocht richting het haven- tje van Blakeney. De kaart geeft niet precies aan hoeveel water er rond hoogwater staat. We zullen het maar gewoon uitproberen. Wanneer we het plaatsje naderen wordt de geul wel erg smal en ondiep. Ondanks dat het bijna vloed is staat er nauwelijks meer dan een meter water. De

We kunnen zo afstappen op een harde bodem. Geen diepzuigende modder! De boot in een bedje van zeekraal

stroom duwt het tien ton staal van *De Zwarte Buffel* hard langs fragiele houten bootjes aan meerboeien. Keren zal lastig worden. Tijd voor de noodrem! "Anker klaar!" roep ik en stuur iets op. "laat maar vallen." Het anker pakt direct en *De Zwarte Buffel* draait om haar as. De kluiverboom zwiëpt rakelings langs een jol voor ons en het roer blijft vrij van de verse lak van een sloepje achter ons. Inmiddels beheersen wij onze 'ankerturn' tot in de perfectie. We meren af in een zijgeultje die niet veel breder is als onze boot.

We kunnen zo afstappen op een harde bodem. Ongelofelijk, geen diepzuigende modder! De boot in een bedje van zeekraal.

Het heuvellandschap ziet er uitdagend uit voor onze vouwfietsen. Niet zonder gevaar, een ruiter met paard krijgt hier meer respect dan een fietser. We ontwijken de veel te hard rijdende terreinwagens. Noord-Norfolk is ontdekt door rijke Londenaren, het was er nog ongerept en rustig. In de plaatsjes was de afgelopen 400 jaar weinig veranderd. De huizen zijn opgebouwd uit grote ronde vuursteen. Klokgevels en molens stammen uit een tijd van graanhandel met Nederland. De havens zijn verzand en de pakhuizen nu luxe appartementen geworden. Wat onveranderd is – en dat alleen al is een reden om naar Engeland te varen – zijn de eeuwenoude pubs met warm bier aan de pomp.

Laagwater onderzoek Wells-next-the-Sea is de grootste havenplaats aan deze kust. Het ligt slechts vijf mijl westwaarts en is daardoor in

één tij te bevaren vanaf Blakeney. Het zeegat is goed aangegeven, beginnend bij de fairwayboei. De geul voert vlak langs het strand waarop tientallen kleurige strandhuisjes staan. In Wells heerst grote bedrijvigheid. Een groot verschil met het pittoreske Blakeney.

De voorzieningen zijn goed, we meren aan bij een drijvende steiger en worden verwelkomd door Bob, de havenmeester. Ook ontmoeten wij Charlie Ward die in deze omgeving chartert met een zelf ontworpen en gebouwde platbodem. Hij kent het gebied op zijn duimpje. Als wij informeren naar de volgende haven, roept hij direct: "Burnham Overy Staithe! Don't go in there, stay outside." Later informeren we bij Bob. Hij adviseert: "Just keep the two buoys to starboard en then stick to the beach until the opening, you will be alright." We besluiten met laagwater op onderzoek uit te gaan. Het is een oud-Engels gebruik om eerst op zee voor anker te gaan en bij laagwater de geul te onderzoeken. Onze Nederlandse interpretatie van laagwateronderzoek is per fiets. We fietsen de vijf mijl lange route naar Burnham door prachtig landschap, gedeeltelijk door landerijen van een groot landgoed. Burnham blijkt een sfeervol haventje, waar net als in Blakeney alleen heel kleine bootjes liggen. We

De ingang van Norton Creek. Even later is al het land ondergestroomd

hebben direct veel zin om er heen te varen en wandelen over het jaagpad om de loop van de geul te bestuderen en te zoeken naar de beste ankerplek.

'Volg de prikken' Als we dan voor de ingang van Burnham liggen, tuur ik de horizon af naar de eerste boei. In de verte zie ik een kleine voetbal drijven. Een eind verderop ligt nog zo'n boei. Rechts van deze boeitjes staat branding. Zou Bob met deze kleine dingen soms de boeien bedoelen die we moeten hebben? "Vaar maar richting strand," roep ik, niet echt overtuigend. Ik pak ondertussen de vaarboom om de diepte te peilen. Na de tweede drijvende bal varen we vlak langs het strand richting een onderbreking in de duinenrij. "Ik denk dat we goed zitten," roep ik naar de kuip, "de branding zit tussen ons en de zee, dit moet de geul zijn." De geul is diep en zonder grond te raken bereiken we het kleine zee-

gat. Wij varen weer een kwelderparadijs op.

In de schemering zien we een klein bootje naderen. Twee man varen zwiingend langs en gaan direct achter ons voor anker. "Kunt u mij over de Norton Creek vertellen?" roep ik ze toe, de stilte verbrekend. De schipper kijkt me verbaasd aan. The Norton Creek loopt achter de duinen langs naar de volgende plaats Brancaster. "Wat is uw diepgang?" vraagt de man op het voordek. "About three feet," antwoord ik. "Dat is oké, maar het probleem is de springvloed, alles stroomt over, je herkent de geul niet meer," krijg ik te horen. "Volg de prikken," roept de zeiler nog voordat hij de kleine kajuit in duikt. We overnachten bij heldere sterrenhemel in deze kleine baai, net binnen het zeegat. Achter ons zien we het wiebelende ankerlicht van onze buurman. In de verte is de branding op zee te horen.

De volgende ochtend varen we eerst naar Burnham en gaan vlak bij de kade voor anker. In het oude boothuis is een zeilwinkel gevestigd en we kopen de Imray pilot *Tidal Havens of the Wash and Humber*. Die hadden we eerder moeten hebben. "Bent u van de Nederlandse boot?" vraagt de dame achter de kassa. Ik krijg direct een folder overhandigd. *Boat Licence, annual fees*, lees ik. We wilden maar een dagje blijven

en we moeten nu dus voor het hele jaar betalen. Het geheel illustreert hoe weinig passanten hier komen. Ze hebben geen dagtarief en de enige faciliteit is een waterkraan waarmee hoofdzakelijk voeten mee worden gespoeld. "Als u zegt dat u uit nood naar deze haven bent gekomen, dan hoeft u niet te betalen. Overigens ligt u nu in de weg, Charlie Ward komt vanavond en moet daar keren," meldt de dame achter de kassa. Er zijn twee tarieven, 10 pond voor boten onder de 20 voet en 20 pond voor boten boven de 20 voet. Het is niet zo dat ik niet wil betalen, maar 20 pond voor een ankerplek vind ik best veel. Aan de andere kant heb ik gebruik gemaakt van de door hun aangelegde boeien in de geul die mij naar deze prachtige plek leidde. Ik doe later 10 pond in een envelop en schrijf op een kaartje de vraag of ze akkoord gaan met dat ik slechts een half jaar betaal.

Voor de wind Norton Creek in Engelsen blijken nieuwsgierige, enthousiaste zeilers. Bij laagwater wandelen passanten over de harde zandbodem van de haven. "Beautiful ship, I saw it in books and now in real," en "How does she sails wind wards?"

"This boat is perfect here, it will not wreck,"

We vallen op de rand van de geul droog. Zo schuin dat het lijkt alsof we elk moment kunnen omslaan

zegt de volgende. Ik kijk hem vragend aan. "Ik had een smack opgeknapt, tien jaar lang beulen, toen kwam een noorderstorm. Alle boten zijn losgeslagen en verspreid over de kwelders terechtgekomen. Mijn smack klapte met de kiel op het harde zand, er bleef niets van over." Ik kijk rond over de zonovergoten kwelders. Aan de horizon hangen kleurige zeilen van dinghy's loom aan hun gaffels. Ik probeer me de noorderstorm voor te stellen. "You know, there is nothing between here and the North pole." Richard vervolgt als hij even later met een biertje in de kuip zit: "Ik woon hier al twintig jaar, het aantal boten dat hier binnenloopt is in al die jaren maximaal tien. Buitenlanders heb ik hier nog niet eerder gezien."

Als ik naar de intrigerende bestemming Norton Creek informeer, zeg hij: "Lastig, het is daar moeilijk navigeren, het verandert elk jaar en je wilt absoluut niet halverwege vastlopen."

Als deloed terug is, hijsen we het zeil. We varen de geul terug, richting zeegat en zien daar de platbodem van Charlie Ward voor anker liggen. Hij wacht op voldoende water om verder naar binnen te gaan. Het 'don't go in there!' klinkt nog na in mijn oren. Waarom, vraag ik mij af, zou hij soms al dit moois geheim willen houden? We grijpen en varen recht voor de wind de Norton Creek in. Het kwelderlandschap kleurt warm in de ondergaande zon. Plotseling wordt de rust ruw verstoord door een waterskiër. "Stick to the middle," hoor ik in het geraas. De laatste tip voor onze Norton Creek ervaring. Hier en daar stromen de kwelders al onder water. Hoe overleven de lamsoor en het zeekraal dit? We varen tussen de prikken door ondertussen regelmatig de diepte metend met onze pijlstok. Het blijft minimaal 1,50 meter diep. We bereiken zonder problemen de andere kant. Waar doen die Engelsen nu zo moeilijk over? We gaan net in de Creek voor anker en vallen 's nachts op de rand van een geul zo schuin droog dat het lijkt dat we elk moment kunnen omslaan.

Springvloed Thornham is de laatste haven aan de kust van Noord Norfolk. Verder naar het westen begint The Wash. The geul naar de haven van Thornham staat nauwelijks op de kaart aangegeven: slechts een paar streepjes over de gele zandbank geven iets van een route aan. De pilot schrijft over lokale vissers die hun best doen iets van een geul aan te geven met prikken en boeien. Deze haven trekt ons vanwege de beroemde *Lifeboat Inn*. Dit *16th Century Smugglers Ale House* willen we niet overslaan.

Na de beroerde nacht in de Creek varen we de zee weer op. Laagwater is al flink gevorderd wanneer we de ingang van Thornham bereiken. Een krachtige ebstroom sleurt hard aan een paar kleine boeien. We zijn te laat vrees ik, als ik door het heldere water heen de ribbelige zandbodem zie. We volgen nauwkeurig de bochtige geul. Onze hekgolf veroorzaakt branding op de ondiepe zand- en modderbanken. De vissers verstaan het vak boeienleggen goed, want zonder de bodem te raken naderen we onze bestemming. We bereiken de kwelders en zien kleine vissersbootjes liggen aan zelfgemaakte steigers. Verder is er niets, geen havenkantoor, geen levende ziel. We meren af aan een paal, overgebleven na in-

Zo'n mooi vaarwater, zo dicht bij Nederland en nog zo rustig... We wilden het eigenlijk niet verder vertellen

storten van een steiger. Terwijl buiten het laatste beetje water wegloupt, genieten wij van een heerlijk biertje in de oude pub die een klein eindje landinwaarts ligt. "Bent u van die platbodem?" vraagt een oude visser, terwijl ik de tweede pint bestel. "U kunt beter niet te lang blijven," vertelt hij mij, "we hebben nu een 'big tide' (springvloed), als u daar morgen nog ligt, komt u pas over een maand weer los." Zijn aanwezige collega's moeten er om lachen. Het zal zo'n vaart niet lopen. "Vroeger," gaat hij door, "kwamen hier grote Thamesbarges, er was veel bedrijvigheid.

Maar nu is alles dichtgeslibd en bovendien, alles wordt nu over de weg getransporteerd."

Terug aan boord zien we de vloed opkomen. Het water komt snel en blijft maar stijgen. Alle kwelders stromen onder. Zelfs de wal stroomt onder. De steigers staan zeker een halve meter onder water. Een paar wrakken van vissersboten, die hoog en droog op het land liggen, geven aan dat de noordenwind hier als geen andere plek aan deze kust valt te vrezen. We liggen eenzaam aan één paal, half op zee.

Thornham wordt de meest ver gelegen haven van onze reis, slechts twee mijl voor de ingang van The Wash. De kust van Noord-Norfolk is een dermate grote verrassing dat we niet aan The Wash toekomen. Twee weken lang fietsen wij door het mooie achterland, roeien met de bijboot diep het kwelderlandschap in en zoeken met *De Zwarte Buffel* onze weg door slingerende geulen. Aan twee voorwaarden moet worden voldaan als je hier naartoe gaat: je moet een schip hebben dat kan droogvallen en een wind die niet uit het noorden komt. Zo'n mooi vaarwater, zo dicht bij Nederland en nog zo rustig, dat we het eigenlijk niet verder wilden vertellen. Z